

Santa Maria d'Avià

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Església de Santa Maria d'Avià. Pla de Santa Maria. 08610 AVIÀ
Emplaçament Al peu de la carretera d'Avià a Graugés, a 2 km del nucli d'Avià.

Coordenades:

Latitud: 42.07253
Longitud: 1.83439
UTM Est (X): 403576
UTM Nord (Y): 4658486

Classificació

Número de fitxa 08011 - 74
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Es va restaurar l'any 1973.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL 1653-I 17/09/2008
Data aprovació: dc., 17/09/2008 - 12:00
Número inventari 2948 (1982)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religió
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Fitxes associades:

[Santamaria](#)

Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dl., 03/12/2001 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía. OPC
Data de la darrera revisió: dc., 07/05/2025 - 14:04

Descripció

L'església s'alça en un lloc planer al peu de la carretera. És un edifici d'una sola nau amb absis semicircular a llevant, fent-se la unió entre els dos cossos directament a través de l'arc d'obertura de l'absis. La nau és coberta amb volta de canó de mig punt reforçada amb dos arcs torals que arrenquen d'una imposta molt senzilla. L'absis és cobert per una volta d'un quart d'esfera. Quatre finestres donen llum a l'interior: dues a la façana de migdia, una a la de ponent i una al centre de l'absis; totes amb doble esqueixada i d'arc de mig punt, monolític a l'interior i adovellat a l'exterior. La porta d'accés és situada a un costat del mur de migjorn i és formada per dos arcs de mig punt adovellats i en degradació. Els murs que tanquen la nau pels costats de llevant i ponent, depassen l'alçada de la teulada, amb una espadanya de doble arc situada sobre el de ponent. En aquest mur es va obrir una porta tardana amb llinda que va ser tapiada en la restauració feta per la Diputació de Barcelona entre els anys 1970 i 1973, alhora que es reobria la porta de migdia. L'obra és de carreus petits disposats en fileres horitzontals i lligats amb morter de calç bastant sorrenc. Davant la porta un baluard de murs baixos tanquen una petita era on hi ha una pica de batejar de pedra que anteriorment es trobava a l'interior. Cal recordar que a l'era de la casa Santamaria hi ha tombes antropomòrfiques que formen part de l'antiga necròpolis de l'església i que ara es troba oculta.

Observacions:

Per visitar l'església cal demanar la clau a la casa Santamaria.

Història

El primer document en que es nomena Santa Maria és la consagració de l'església del monestir de Sant Llorenç prop Bagà, el 21 de novembre del 983, en que el comte Oliba de Cerdanya-Besalú i la seva muller Ermegarda feren algunes donacions entre les que es troba l'església de Sta. Maria amb cinc masos, terres, delmes i primícies, i un mas a Clarà: "Et in Avizano ecclesiam sanctae Marie et masos V et terras et vineas, cum suas decimas et primitias" (Pergamí nº 1110, AM). L'església per tant es trobava dins els límits de l'antic comtat de Berga i sota la jurisdicció eclesiàstica del bisbat d'Urgell, depenent del monestir benedictí de Sant Llorenç prop Bagà. El 1003 el Comte Oliba Cabreta la cedí al monestir de Santa Maria de Serrateix (que depenia de Sant Llorenç prop Bagà). Al segle X al bisbat d'Urgell les comunitats religioses es convertiran a la regla de Sant Benet, tenint cura aquests monestirs benedictins de les parròquies dependents, és per això que alguns historiadors opinen que la casa Santamaria, al costat de l'església, podia haver estat la seu d'un monestir femení que tenia cura del culte a la Mare de Déu. L'any 1312 mantenia la categoria de parròquia segons confirma la visita al deganat de Berga. Actualment depèn de la parròquia de St. Martí amb caràcter de sufragania (BENET, 1993). Durant la Guerra Civil (1936-1939) es va abandonar el culte i va ser convertida en magatzem fins que el 1970 el Servei de Patrimoni de la Diputació de Barcelona va realitzar importants treballs de restauració, retornant el culte el 14 de maig de 1973. De l'interior de l'església procedeix el frontal d'altar de Santa Maria atribuït al Mestre d'Avià, conservat al Museu Nacional d'Art de Catalunya i del que s'exposa una còpia a l'interior de l'església. La Mare de Déu d'Avià era venerada a aquesta església i també era coneguda com Nostra Senyora de la Llet, ja que a ella s'advocaven les mares

embarassades per ajuda en el part i que els concedís tenir força llet pel fill (Goigs de Santa Maria d'Avià).

Bibliografia

AA.DD. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XII El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana.

BARAUT, C. (1978). Les actes de consagracions d'esglésies del Bisbat d'Urgell (segles IX-XII). Urgellia, núm. 1.

BENET ICLARÀ, Albert (1993). "Relació de parròquies visitades pel vicari arquebisbal de Tarragona a la Diòcesi d'Urgell els anys 1312-1313", a "Les parròquies del Bisbat de Solsona abans de la seva creació", , Erol nº 41, pag. 18.

GAVÍN, J.M. (1985). Inventari d'esglésies. Vol. 17 El Berguedà. Ed. Arxiu Gavín. Barcelona. BOLÓS, J. (1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi ed. Barcelona. RAFART, B. (1984). Notes sobre la data de consagració de l'església de Santa Maria. Resson, núm. 3. Ajuntament d'Avià. Pàg. 7.

